

SZÍNHÁZ.net

DRÁMAMELLÉKLET 2014. június

Radikális Szabadidő Színház – Weiner Sennyey Tibor

Cicero Szicíliában

szatíra 3 felvonásban

(A szereplők és alkotók történeteinek és írásainak felhasználásával)

SZEMÉLYEK:

CICERO – római rétor, jogász
TIRO – írnok, Cicero rabszolgája
VERRES – Szicília helytartója
KONKORDIA – Verres felesége
LARA – a lányuk
HERACLEO – kalózkapitány, Lara szerelme
KORINNA – hetéra és költő
SUTTOGÓ – szobor Verres palotájában
MADÁRJÓS
BÉLJÓS

ATTILA – kisdíák, később színész
JÓSKA BÁCSI – tanfelügyelő, pártfunkcionárius
TERI NÉNI – a felesége
ZSOLTI – a fiuk
SIMON APUKA – Attila édesapja
IGAZGATÓ az iskolában
TANÁRNŐ az iskolában
LARA, diák
LILLA, diák,
DANI, diák
KORNÉL, diák
KŐVÁRI HEROLD, kerületi alpolgármester
LEÓ, színész
RIPORTER
MŰSORVEZETŐ
FOTÓS

valamint katonák, rabszolgák, polgárok, tömegemberek, színészek

Az első felvonás 1989-ben, illetve napjainkban játszódik Magyarországon, a második és harmadik felvonás az ókori Rómában és Sziciliában.

ELŐJÁTÉK

CICERO – Leó
KORINNA - Lilla

Korinna és Cicero egy kanapén. Cicero a nő ölében fekszik. Zene, amíg a nézők elfoglalják a helyüket. Csönd.

CICERO: Mi?

KORINNA: Mi?

CICERO: Hogy „hallgatni”?

KORINNA: Mi van?

CICERO: Hát... hogy... mondtad...

KORINNA: Mit mondtam? Nem mondtam semmit.

CICERO: Akkor... csak... gondoltam... Nem, nem... én... valamit hallottam.

KORINNA: Mit hallottál?

CICERO: Hozzám jössz feleségül?

Csönd.

KORINNA: Nem.

CICERO: Nem?

Csönd.

KORINNA: Nem.

Szünet, majd mesélni kezd.

KORINNA: A belvárosában történt. A sétálóutca egyik hosszú mellékutcája tűnt úgy, mintha felújították volna, éppen az, amelyik a nagy térre kivezet. Kora hajnalban egy kisebb társaság, két fiatal fiú és két lány, szalonspiccesnek éppen nem mondható, meglehetősen részeg állapotban támolyogtak négyen az imént véget ért buliból hazafelé. A téren akartak keresztül menni, de az egyik fiú – valami kellemes, vonzó illatot érzett, s azt követve – félrearszolt a mellékutkába, hogy könnyítsen magán. A városban már megszokták, hogy az utcákat illemhelynek használják, nekik sem tűnt ez különösebben problémásnak. Ahogy nekitámaszkodott a srác a falnak, hamar rájött, hogy hánynia is kell, úgyhogy nekiállt lassan, egyre fájdalmasabban öklendezni. Közben az illat teljesen áthatotta, s rájött, hogy ellenállhatatlan vágyat érez.

A másik három a térről üvöltözött felé, biztatták és kinevették, ugratták, aztán már csak annyit vakkantottak felé, hogy „gyere mááááá!” Megtörölte a száját, a sliccét elfelejtette felhúzni, s mint aki valami szépet hagy hátra, már indult volna vissza, amikor rájött, hogy leragadtak a cipői. Ezen eleinte gurgulázva kuncogott, de amikor észrevette, hogy a többiek távolodnak, határozottabban és idegesebben kezdte rángatni a lábát. Hiába. Rászánta magát, hogy kilép leragadt cipőiből, ám amikor zokniját az útra tette, az ragadt oda. Előbb az egyik, aztán a másik. Most már komolyan idegeskedni kezdett, úgyhogy úgy döntött, leveszi zokniját is, ha kell. Közben kiabálni kezdett a többiek felé. Ahogy meztelen talpa elérte az utca betonját egy pillanat alatt kijózanodott. Bőre is odaragadt. Mindkét lábán. Ügyetlenül himbálózott, addig-addig, mígnem négykézlábra esett, s tenyerei is odaragadtak. A kétségbeesés és az illat keltette ellenállhatatlan vágy keveréke örületté fokozódott benne pillanatok alatt, üvöltésébe egyszerre vegyült segélykiáltás és mámoros extázis.

Társai közül az egyik lány visszafordult, és bajbajutott barátja felé igyekezett nevetve, de ahogy az illat őt is megcsapta, még valami gyönyörrel teli kíváncsiság is megfogalmazódott benne. Sietni kezdett. Ám ahogy odaért a mellékutcába, alig pár lépésre barátjától, már nem tudott tovább menni, mert leragadtak magassarkúin. Megrémült. Segítségért kiáltott, és közben kilépett topánkájából. Fájdalmasan vette tudomásul, hogy bőre is leragadt. Most már ketten üvöltöttek.

A másik kettő eltűnt. Lehagyták őket, elmentek, a lány utoljára csókolózni látta őket, s biztos volt benne, hogy szobára igyekeztek. Megpróbálta – miközben egyre jobban leragadt – ridiküljéből előkotorni a telefonját. Először barátnőjét hívta, aki negyedszerre végül fel is vette. „Leragadtunk!” – mondta – mire kuncogás, kacér és gurgulázó kacagás volt csupán válasz a vonal másik végén, és annyi: „Mi is!” – majd megszakadt.

Most újra próbált tárcsázni, közben a fiú már nyüszített kínjában mellette. A mentőket, a rendőröket és a tűzoltókat hívta. Sorra hülyének nézték. Aztán megkezdődött a legrosszabb. Ahogy a városlakók felébredtek és munkába siettek, sorra és egyre többen keresztezték a kis mellékutcát. A környék házaiban lakók elsőként, majd az erre járók, végül az erre tévedők ragadtak az utcára. Egymás után, sorban. Néhány óra alatt több száz ember agonizált, nyöszörgött és szenvedett, s aki nem ragadt mind a négy végtagjával – sőt volt aki az arcával is – az utcára, azok telefonálni kezdtek. A sok bejelentés hatására délelőtt tíz körül kiért az első mentőautó, ami azonnal behajtott a mellékutca, de pár méter után a kerekek az úttesthez tapadtak és a lendület letépte a gumikat. A mentő nagy robajjal és szirénázva csapódott be a nyöszörgő, üvöltő, sikoltozó emberek közé. A mentősök csak nagy nehezen szálltak ki a kocsiból, de szinte azonnal leragadtak ők is.

A kétségbeesés ekkor páni félelemmé vált, volt, aki a bőrét letépvé próbált véres végtagokkal menekülni, de már a nyílt sebek és a tátongó hús is odatapadt az utcához, örült szenvedést előidézve. Sorra érkeztek a rendőrök, a tűzoltók és mindenki ugyanúgy járt.

Helikopterről figyelték a szörnyűséget és lezárták a mellékutcát a sétálóutca és a tér felől is, ahonnan egyre többen figyelték a súlyosbodó káoszt. Aztán dél körül megtörtént a legrettenetesebb. Miközben a különösen finom vágyakat és ábrándokat ébresztő illat elárasztotta az egész környéket, a térről figyelők azt vették észre, hogy nem tudnak mozdulni. A tér egész területén a bámészkodók és a bámészkodókat távol tartó biztonságiak, a riporterek és a média munkatársai is: mindenki odaragadt.

A túloldalon, a sétálóutcán nem értették, hogy miért hangosodott fel ennyire a kiáltás és a kétségbeesés, és már éppen elkezdtek volna menekülni. Ám hiába. Ők is leragadtak. Az egész sétálóutca úgy ahogy volt, bámészkodókkal és turistákkal, kereskedőkkel és vevőkkel együtt: leragadt. A városrészen úrrá lett a tömény iszonyat.

Ekkor jelent meg Teri néni. Gumicsizmában, ronggyal, felmosóval. Értetlenkedve, motyogva sétált végig a sétálóutcán, át a mellékutcán, keresztül a téren. Néhányan koszos kis otthonkájába kapaszkodtak és könyörögtek, hogy mentse meg őket. Mások több órányi szenvedés után csak annyit kértek, hogy fojtsa őket bele a fölmosóvízbe, de Teri néni csak köszönetet, mosolygott, és mind egyre szajkózta, hogy nagyon sajnálja, de neki mennie kell takarítania, mert rengeteg a mocskok, és mert különben nem tud megélni. Ahogy végigyalogolt a téren az egyik háztömb tetejéről két óriási, fekete légy csodálkozva nézett utána.

ELSŐ FELVONÁS

1. jelenet, osztályterem, 1989

JÓSKA BÁCSI – Attila
ATTILA - Bordi

JÓSKA BÁCSI: Gyere csak ide! Nagyon szépen hegedültél az ünnepségen, tényleg... Mi is volt ez?

ATTILA: Boccherini: Menüett

JÓSKA BÁCSI: Tényleg nagyon meg voltunk elégedve. Egy apróságot kivéve.

ATTILA: Ja, igen, Adélka néni mondta, hogy ne ismételjek, mert akkor ki fogunk csúszni a nagyszünetből.

JÓSKA BÁCSI: Én ehhez nem értek. Van neked testvéred?

ATTILA: Igen, egy öcsém meg egy húgom, ikrek.

JÓSKA BÁCSI: Nahát, ez nagyon szép. Tudod-e, hogy Magyarországnak is van testvére, mármint ország...

ATTILA: ?

JÓSKA BÁCSI: „Sz” betűvel kezdődik. Tudtommal te kitűnő tanuló vagy, biztosan tudod.

ATTILA: Ja, persze, elnézést. Szovjetunió.

JÓSKA BÁCSI: És a mi testvériségünket egy fontos kis ruhadarabbal tudjuk jelezni.

ATTILA: ?

JÓSKA BÁCSI: És ha ezt valaki nem viseli, az olyan, mintha megtagadná ezt a testvériséget...

ATTILA: Nem értem, mire tetszik gondolni.

JÓSKA BÁCSI: Segíték. Jól láttam én, hogy nem volt rajtad piros nyakkendő az ünnepség alatt?

ATTILA: De hát rajtam volt...

JÓSKA BÁCSI: Nem nagyon sikerült felfedeznem rajtad, hiába néztelek.

ATTILA: Nem emlékszem, hogy levettem volna. Én... (*sírva fakad*)

JÓSKA BÁCSI: Na, ne félj, Jóska bácsi még nem evett embert. És nagyon örülünk, hogy ebbe az iskolába kerültél. Minden esetre legközelebb legyen rajtad a nyakkendő.

2. jelenet, igazgatói iroda, 1989

JÓSKA BÁCSI – Attila
IGAZGATÓ – Leó
SIMON APUKA - Pézsé

JÓSKA BÁCSI: Azért szorgalmaztam ezt a kis... beszélgetést, mert sajnos az utóbbi időben nagyon sok olyan eset történt az iskolában, ami arra enged következtetni, hogy hajlamosak vagyunk megfeledkezni a hagyományainkról, a hovatartozásunkról és nem utolsó sorban azokról, akiknek nagyon sokat köszönhetünk.

IGAZGATÓ: Igen.

SIMON APUKA: Nem egészen értem, miért kell ebből az egészből ekkora ügyet csinálni, ráadásul a fiamon volt nyakkendő.

IGAZGATÓ: Jóska, volt nyakkendő a gyereken?

JÓSKA BÁCSI: Nem volt rajta nyakkendő.

IGAZGATÓ: Zsoltikám, én megértem, hogy véded Attilát, de a szabály az szabály. Mi nagyon örülünk annak, hogy egy ilyen nagy tehetségű gyerek került az iskolába, de ami a többiekre vonatkozik, azt neki is be kell tartania.

SIMON APUKA: Volt rajta nyakkendő, csak rávette a pulóvert, ezért nem látszott rendesen.

IGAZGATÓ: Hallod, Jóska?

JÓSKA BÁCSI: Hiába volt rajta nyakkendő, ha nem látszott, azzal azt kívánta demonstrálni, hogy ő nem tartozik az úttörő közösségbe.

SIMON APUKA: Ha nem vette volna fel a pulóvert, akkor lefagyott volna a keze hegedülés közben. Rengeteget gyakorolt erre a hangversenyre. Nyilván nem az volt az első, hogy azzal a nyomorult piros nyakkendővel foglalkozzon előtte.

IGAZGATÓ BÁCSI: Na de, Zsoltikám!

JÓSKA BÁCSI: Egyáltalán nem csoda, ha a gyerek tojik a mi úttörő közösségünkre, ha az édesapja is... hogyan is fogalmazott... nyomorultnak nevezi a mi testvériségünk zálogát...

SIMON APUKA: Elnézést, csak azt gondolom, hogy kisebb dolga is nagyobb volt annál, mint hogy azzal foglalkozzon, hogy jól láthatóan ott virítson a nyakán az a... piros... nyakkendő.

JÓSKA BÁCSI: Jó, rendben, felvette azt a pulóvert, de miért nem helyezte az állítólagosan rajta levő piros nyakkendőt a pulóveren kívülre? Egyáltalán hogyan tudja bizonyítani, hogy rajta volt alatta?

SIMON APUKA: Biztos látszott pedig, hogy a pulóver alatt igenis volt piros nyakkendő. Legalább a csomója... Elég feltűnő a piros szín a fehér ing és pulóver mellett.

IGAZGATÓ: Meg kell kérdezni a Karcsit, hogy előhívta-e már a fotókat... Ha valóban így volt, akkor azokon talán látszik valami...

JÓSKA BÁCSI: A fotókon nem látszik semmi, mert a hegedű eltakarja a gyerek nyakát.

IGAZGATÓ: Javasolni fogom a következő tantestületi ülésen, hogy Karcsi készítsen fotókat a gyerekekről akkor is, amikor nem zenélnék.

JÓSKA BÁCSI: A dolog ennyivel sajnos nincs elintézve. A szálak itt messzebbre vezetnek. Mert ha otthon nem táplálják a gyerekekben a közösségi érzés fontosságát, akkor mi itt már nem sok mindent tudunk tenni az ügy érdekében.

SIMON APUKA: Elnézést kérünk, és megígérjük, hogy legközelebb jól látható lesz a nyakkendő a fiamon az iskolai hangversenyen.

JÓSKA BÁCSI: Mit is játszott?

SIMON APUKA: Fogalmam sincs, valami német vagy olasz zeneszerző darabját...

JÓSKA BÁCSI: Hm...

IGAZGATÓ: Bocserínó, ha jól emlékszem. De hát ez a tananyag.

JÓSKA BÁCSI: Fokozottan figyelni kellene, hogy milyen szerzőktől játszanak a diákjaink darabokat. A nihilista, klerikális és potenciálisan fasiszta szerzők művei nem tesznek jót a gyerekek világnézeti fejlődésének. Miért nem játszanak szovjet zeneszerzőktől?

SIMON APUKA: Már elnézést, de a Csajkovszkij-darab választása is problémákat okozott a tavaly.

JÓSKA BÁCSI: Mert Csajkovszkij egy... perverz, nemileg beteg szerencsétlen volt. Nem lehet példakép az iskolánkban.

SIMON APUKA: Vagy ott volt a Rahmanyinov-prelúd...

JÓSKA BÁCSI: Az meg reakciós kozmopolita, lepaktált az amcsikkal.

SIMON APUKA: Ki fogom íratni a gyereket az iskolából.

IGAZGATÓ: Jaj, ne veszekedjete már... Majd fel fogom vetni a kartársaknak a következő tantestületi ülésen, hogy egészséges nemi identitású, hazájukhoz hű szovjet szerzők darabjait tanítsák a gyerekeknek.

SIMON APUKA: Van ilyen?

JÓSKA BÁCSI: Ez hallatlan. Én nem vitatkozom tovább. A gyerekek igazgatói figyelmeztetést kell adni a házirend megsértése miatt. Utolsó figyelmeztetés, legközelebb kénytelenek leszünk eltanácsolni az iskolából.

SIMON APUKA: Mi ezt nem fogjuk megvárni. Kiveszem Attilát ebből az iskolából.

JÓSKA BÁCSI: Nincs más zeneiskola a járásban. A megyében pedig nem lesz olyan intézmény, aki ilyen előélettel átvénne.

SIMON APUKA: Akkor jön haza kapálni. De ilyen ügyeknek nem fogom kitenni a továbbiakban.

IGAZGATÓ: Miért kell ezt, gyerekek...

JÓSKA BÁCSI: A dolog nem olyan egyszerű. Tudtommal Simon anyuka tanár. A hozzánk tartozó járásban. Ha továbbiakban is szeretné gyakorolni a hivatását...

SIMON APUKA: Értem. Bizonyítsa be, hogy nem volt nyakkendő a gyereken!

JÓSKA BÁCSI: Be fogjuk bizonyítani.

IGAZGATÓ: Jóska, nem kellene ezt. Ez egy tehetséges gyerek, és tényleg nem tett semmi rosszat.

JÓSKA BÁCSI: Ezt megjegyeztem magamnak. Nem gondoltam volna, hogy az ellenség járásunk igazgatóinak soraiban is megveti a lábát. Jelenteni fogom a megyénél.

IGAZGATÓ: Jóska, már most összehívok egy tantestületi értekezletet azzal kapcsolatban, hogy vezessük be a piros nyakkendő kötelező napi használatát.

JÓSKA BÁCSI: Nehogy azt hidd, hogy ezzel ez az egész el van intézve. Na, jó napot.

3. jelenet, osztályterem, 1989

TANÁRNŐ – Timi

LARA – Pepe

ATTILA – Bordi

LILLA – Lilla

DANI – Dani

KORNÉL – Gábor

JÓSKA BÁCSI – Attila

minden gyerek piros nyakkendőben

TANÁRNŐ: Készítsétek elő a szükséges munkaeszközöket: az atlaszt, a tankönyvet és a munkafüzetet! Az első felelő szóban fog felelni Közép-Itália, pontosabban Latium vízrajzából... Ez lesz... Lássuk csak... Lara. Akinek van egy csepp esze, az közben rendezzi a füzetét, nézi az atlaszt, nem jártatja azt a nagy málé száját, mint az üres malmot. Lara! Gyere ki a táblához! Sorold el Közép-Itália folyóit!

LARA: Ó...

TANÁRNŐ: Ott van a mutogató pálca, mutassad a térképen!

LARA: A legjelentősebb folyók a Te-ve... Te-ve...

TANÁRNŐ: Hát, barátom, el se tudja olvasni...

LARA: Te-ve...

TANÁRNŐ: Gyerünk, mert ahogy a nóta is mondja, nem várok holnapig.

LILLA (súg): Te-ve-re!

TANÁRNŐ: Melyik volt az? Súgásért, lesésért egyes jár! Tehát, Lara?

DANI (súg): Tevere!

LARA: Tevefeje.

TANÁRNŐ: Tessék?

DANI (súg): Te-ve...

TANÁRNŐ: Na, tedd ki az ellenőrződet!

DANI: Nem én voltam!

TANÁRNŐ: Ne magyarázz! Tedd ki az ellenőrződet! Tudom, hogy ti mind azt szeretnétek, hogy mi, tanárok süketek legyünk és vakok; de ezt az örömet nem szerezzük meg nektek. Lara! Ez kevés lesz! A legjelentősebb folyók a Tevere és a Garigliano. Mindkét folyó hova ömlik?

LARA: A tengerbe?

TANÁRNŐ: Csodálatos. Melyik tengerbe? Na jó... a Tirrén-tengerbe. Lássunk egy ismétlő kérdést! Északi szélesség $41^{\circ}54'$, keleti hosszúság $12^{\circ}29'$?

LARA: Ó...

TANÁRNŐ (*legyint*): Osztály?

LILLA: Fehérgyarmat!

TANÁRNŐ: Az eszed tokja!

ATTILA: Róma.

TANÁRNŐ: Bizony! Lara, sajnós ez egyes. Sülyedj vissza a mocsárba légy szíves! Ne riszárd a fenekedet!

LARA: Én nem riszálom!

TANÁRNŐ: Tedd ki az ellenőrződet!

LARA (*mormogva*): Szemét!

TANÁRNŐ: Tessék?

LARA: Csak azt mondtam, hogy Márk is nyissa ki a szemét.

TANÁRNŐ: Nincs duma. Nem tanultok, nem figyeltek... Nem is tudtok. Mi lesz így belóletek, munkanélküli? Rabszolga? A második felelő szóban fog felelni Közép-Itália bányakincseiből. Ez lesz... Lássuk csak... Kornél. Gyere és mutassad.

KORNÉL: Ó...

TANÁRNŐ: Először az energiaforrásokat.

KORNÉL: Arany.

TANÁRNŐ: Energiaforrás! ... Osztály?

DANI: Uránérc.

TANÁRNŐ: Uránércet a kohóba? Hogy nem sül ki a szemed? Ajánlatos lesz tanulni. Energiaforrás!

DANI (*súg*): Kőolaj.

KORNÉL: Kőolaj.

TANÁRNŐ: Bizony. Lássunk egy ismétlő kérdést. Szicília jellemző állata?

KORNÉL: Ó...

DANI (*súg*): Vadkan.

KORNÉL: Bárány.

TANÁRNŐ: Úgy van, a véres orrú vadkan. Menj a helyedre, ötös.

ATTILA: Persze, azér' kap ötöst, mer' ő a tanácselnök fia.

TANÁRNŐ (*hosszas csönd után Attilának*): Penészedj meg!

Bejön Jóska bácsi, és kicseréli a népköztársaság címerét az új magyar címerre. Attila feláll, leveszi a nyakkendőjét és a földre ejti. A többiek követik. Eléneklük a Fényes szeleket.

DAL

Sej, a mi lobogónkat
fényes szelek fűjják,
sej, az van arra írva:
éljen a szabadság!

Sej, szellők, fényes szellők
Fűjjátok, fűjjátok,
Holnapra megforgatjuk
Az egész világot.

4. jelenet, Debrecen és környéke, napjainkban

KŐVÁRI HEROLD – Attila
ATTILA – Bordi
RIPORTER – Lilla
MŰSORVEZETŐ – Dani
LEÓ – Leó
TÖMEG

Elkezdik újra a dalt, de mindenki szép lassan elszivárog a kórusból, cipekednek, dolgozni kezdenek. Csak Attila marad elől, és dúdolgatja boldogan a dalt. Kővári Herold érkezik.

KŐVÁRI: Maga mit énekelget?

Mindenki Attilára néz. Csönd.

KŐVÁRI: Maga mit énekelget?

Csönd.

KŐVÁRI: Tudja, hogy én ki vagyok?

ATTILA: Igen... tudom...

KŐVÁRI: Akkor válaszoljon a kérdésemre.

ATTILA: Anyukám...

KŐVÁRI: Tessék?

ATTILA: Eszembe jutott egy régi történet. Még úttörő koromból. Azért énekeltem. A fehér pulóver miatt... Anyukám kimosta a fehér pulóveremet...

KŐVÁRI: Kimosta a fehér pulóverét. Ühüm. *(mindenkihez)* Nézzék meg ezt a embert. Nézzék meg, honfitársaim. Ennek az embernek az anyukája kimosta a fehér pulóverét. Ez az ember itt áll és a fehér pulóverét kimosták. Az anyukája mosta ki! Mi, akik sok-sok munkával, kitartással, a szolgamentalitást magunk mögött hagyva, felnyergelve és kürtöt fújva nagy nehezen felállítottuk – igen, honfitársaim, összefogtunk és nagy nehezen felállítottuk! – mi, akiknek itt meredezik a büszkesége, az egész nemzet büszkesége, itt állunk, és nézünk erre az emberre, akinek az anyukája kimosta a fehér pulóverét. A fehéret, barátaim! Na, csak ezt ne, ezt még egyszer ne!

TÖMEG: Fúj! Vesszenek a fehérek! Keresztre vele!

KŐVÁRI: Nem nézhetjük tovább tétlenül, hogy a nyugati fodrászok ízléséhez alakítsuk a frizuránkat!

TÖMEG: Fúj! Le a fodrászokkal! Honfi fejre honni ha-jat! Honfi fejre honni ha-jat!

KŐVÁRI: Nem hunyhatunk szemet a fölött, ha a Fekete Fáraó kiszúrja a szemünket.

TÖMEG: Fúj! Nem akarunk kiszúrt szemeket!

KŐVÁRI: Mert, drága honfitársaim, ezt is a Fekete Fáraónak köszönhetjük. És sokan spekulálnak arra, hogy amit mi nagy nehezen felállítottunk, az majd ledől, és nagyon sokan, akik az elmúlt kétezer évben csigapástétomot ettek, azoknak meg kell elégedniük most a disznóval is.

TÖMEG: Disznóság! Disznóság! Disznóság!

KŐVÁRI: Ezért tehát a fehér pulóver, drága barátaim, jobb, ha a szennyesben marad!

TÖMEG: Vesszen! Keresztre vele!

KŐVÁRI: *(Attilához)* Hogy hívják magát?

ATTILA: Attila.

KŐVÁRI: Attila? Olyan név nincs. *(feszült csönd)* Höhöhö! Csak vicceltem! Tudja: József Attila. Attila. Persze, maga Attila. Attila, nem tud maga rendesen bemutatkozni?

ATTILA: Nem tudom...

KÖVÁRI: Nem tudja. Attila. Attila. Attila. Attila. Attila. ATTILA!!!! Nem érti... (*ordítva*) Milyen kibaszott Attila maga????

ATTILA: Simon Attila.

KÖVÁRI: Simon Attila.

TÖMEG (*sugdossák a nevet*): Simon Attila. Simon Attila, Simon Attila.

KÖVÁRI: Nem rokona maga *neki*?

ATTILA: Nem tudom...

KÖVÁRI: Nem tudja. Nem tudja... Hm... De ugye nem tagadná le a rokonát?

ATTILA: Jaj, nem, dehogy...

KÖVÁRI: Akkor tehát, Attila, Attila, rokona maga vagy nem rokona?

ATTILA: Kinek?

KÖVÁRI: Neki.

TÖMEGEMBER1: Ez rokona.

TÖMEGEMBER2: Te, képzeld, ez rokona neki.

TÖMEGEMBER3: Neki?

TÖMEGEMBER4: Annak?

TÖMEGEMBER5: Ez rokona annak?

TÖMEGEMBER6: Az anyját! Ez rokona!

TÖMEGEMBER7: Hallottad? A rokona!

TÖMEGEMBER8: Te, figyelj már, itt van a rokona.

TÖMEGEMBER9: Képes idejönni úgy, hogy a rokona?

TÖMEGEMBER10: Mi? Itt van a rokon rokona?

TÖMEGEMBER11: Nem, a rokona! Rokon rokolyával?

TÖMEGEMBER12: Dehogy, rokon koronával. Itt van a rokon és a rokona rokonán a korona!

TÖMEGEMBER13: Képes idejönni ezzel a rokon rokonnal!

TÖMEGEMBER14: Meg a rokon rokonának a rokonával!

TÖMEGEMBER15: Ja, amelyiknek az anyja képes volt kimosni a fehér pulóverét.

TÖMEGEMBER16: Ez hihetetlen!

KÖVÁRI: Tehát, Attila, rokona maga *neki*? Nézzük a lehetőségeket! A: Rokona, B: Boldog őse, C: Sem rokona, sem boldog őse, D: Rokona is, boldog őse is. Tudom, hogy nehéz, de hát próbálja meg.

ATTILA: Nem is tudom...

KÖVÁRI: Esetleg felezzünk? Vagy telefonos segítség?

ATTILA: Nem is tudom...

KÖVÁRI: Attila, jól gondolja meg, csupán egyetlen kérdés választja el a kereszthaláltól.

ATTILA: Húha... Akkor... szóval, kérdezhetek valamit?

KÖVÁRI: Parancsoljon.

ATTILA: Ki a rokonom?

Csend.

KÖVÁRI: Attila... Felteszem újra a kérdést. Rokona maga *neki*?

Csend.

ATTILA: Szeretném megkérdezni a közönség véleményét.

KÖVÁRI: Jó! Remek. Nézzük, mit választ a közönség... Nos... A közönség szerint: A! Az A válasz helyes, vagyis szerintük ön rokona. Mit gondol?

ATTILA: Hát... ha a közönség mondja...

KÖVÁRI: Jelöljük meg az A-t?
ATTILA: Igen, jelöljük meg.
KÖVÁRI: Biztos?
ATTILA: Nem... De. Jelöljük meg.
KÖVÁRI: Megjelöljük az A-t. Izgul, Attila?
ATTILA: Nagyon... de azt hiszem menni fog.
KÖVÁRI: Hát lássuk! A helyes válasz: A! Ön rokona neki. Gratulálok Attila. Attila, nos, tehát ön rokona annak, aki ő. Ejnye-bejnye, ön bizony rokona ennek a csúnya rokonának. Kereszthalál!
ATTILA: De én csak... Én nem vagyok rokona!
KÖVÁRI: Tudom, hogy most már tagadná, de ön megnyerte a kereszthalált, Attila, legyen rá legalább büszke. Nézzen meg minket, hogy meredezünk a büszkeségtől!
ATTILA: Hagyjanak békén!
KÖVÁRI: Maga szégyent hoz a családjára, ha letagadja őket. Mit szólna az apja!
ATTILA: Nem megyek oda!
KÖVÁRI: Tessék beszállni a mentőautóba. Maga részeg! Ki kell mosni a gyomrát!
TÖMEG: Fúj! Részeg! Le a részegeskedőkkel! Vesszenek az egyetemisták!
TÖMEGEMBER1: Ez leitta magát.
TÖMEGEMBER2: Ez a csávó?
TÖMEGEMBER3: Ja, azt kiabálja, hogy valakinek a rokona.
TÖMEGEMBER4: Dehogysis! Azt kiabálja, hogy ő sem rokona, sem boldog őse senkinek. Ez egy Ady-vers.
TÖMEGEMBER5: Ne okoskodjon már itt, mi maga, maga itt a Vidnyánszky Attila?
TÖMEGEMBER6: Te, én ismerem ezt a csávót, ez a Simon apuka fia.
TÖMEGEMBER7: Az Attila? Ennyire berúgott az Attila?
TÖMEGEMBER8: Azt mondják, a Vidnyánszky Attila berúgott!
TÖMEGEMBER9: Dehogysis! A Vidnyánszky kirúgta az egyetemről Attilát.
TÖMEGEMBER8: Ha ezt az apja megtudja...
TÖMEGEMBER9: Halló? Simon apuka? Baj van... az Attila, igen, itt vagyok az Ibolya presszó előtt, és... kirúgták az egyetemről... viszik a detoxikálóba... Ordibál az utcán. Figyeljen!
ATTILA: Azt a kurva piros nyakkendőt eltakarta a fehér pulóver!
TÖMEG: Le a pulóverrel! Vesszenek a fehér pulóverek!
RIPORTER: Kisebbségi botrány alakult ki Debrecen egyik nevezetes szórakozóhelye előtt, amikor egy egyetemista fiatalember... bocsánat, most kaptam a hírt, hogy a fiatalember közben mégis levette a fehér pulóvert, így a városlakók megnyugodhatnak. Visszakapcsolunk a stúdióba.
MŰSORVEZETŐ: Köszönjük, Lilla! Most visszakapcsolunk a színházba, ahol a *Cicero Sziciliában* című darabból láthatnak egy kis összefoglalót.
RIPORTER: Itt vagyunk a színházi főpróbáján és mögöttem éppen azt a jelenetet láthatjuk, amikor Verres, a véreskezű helytartó egy római polgárt keresztre feszített. A megrázó jelenetben a tömeg fájdalmasan átéli embertársuk megkínzását. Itt áll mellettem Ilyés Lénárd, aki a címszereplőt alakítja ebben a fantasztikus kortárs darabban. Lénárd, milyen kihívásokkal kellett szembesülnie a híres római rétor, Cicero megformálása során?

Közben a háttérben a színpadon Attilát keresztre feszítik.

LEÓ: Jó estét kívánok a kedves nézőknek! Nos, ez valóban egy rendkívüli próbafolyamat volt, hogy felállítsuk... vagyis színpadra állítsuk a darabot. Legutóbbi munkámban, a *Halottaskönyvben* és a *Kifelé!*-ben is dolgoztam együtt Formanek Csabival, a rendezővel, aki ezzel az előadással az 1956-os forradalomnak is emléket akart állítani. Bár szerintem ezt nem kellett volna beleerőltetni, mert mégiscsak egészen másról szól. De mindegy. Weiner Tibi barátunk írta a darabot, mondjuk az egy másik darab, de mindegy. És sok mindent beledolgozott a mi életünk eseményeiből is, így nagyon

személyes lett a mondanivaló. A fizikai színházban – ezt csak én hívom így, mert Csabi szerint ez inkább földrajzi színház, mert nyilván nem mindenki tudja, hol van Szicília – tehát többször át kell menni a testén, hogy...

RIPORTER: Nehézséget okozott-e, hogy egy régi korban, egy ókori kultúrában játszódik a cselekmény?

LEÓ: Igen, ez mindenképpen nagy kihívás volt. Többször át kellett menni a testén előlről is és hátulról is, és ezt többször hangsúlyozni kellett. Valahogy ezt nem mindenki értette meg elsőre, de szerencsére nyertünk a Katona József drámapályázaton, így az akadályok végül elhárultak.

RIPORTER: Azt hallottuk, hogy még be sem mutatták a darabot, de a kritikusok máris ódákat zengenek az előadásról!

LEÓ: Igen, ez igaz, mi se értjük, de élvezzük. Fura érzés, mert eddig senki sem akart rendesen megbaszni minket, most pedig a rendes nézők át se tudnak menni, mert az összes testen a kritikusok mennek át. Köszönjük szépen a kritikusoknak ezt a fantasztikus felállítást!

RIPORTER: Mi is köszönjük, Lénárd, és hát, ahogy mondani szokás, kéz- és lábtörést!

LEÓ: Törlést.

RIPORTER: Tessék?

LEÓ: Törlést. Kéz- és lábtörlést. Mi ezt így mondjuk.

RIPORTER: Valóban?

LEÓ: Igen. Tiszta udvar, rendes színház. Hehehe! Jó, nem? Na, megyek, mer' ahogy Wittgenstein is megmondta: „Amiről nem lehet beszélni, arról hallgatni kell.”

5. jelenet, Teri néni háza vidéken, napjainkban

TERI NÉNI – Timi

RIPORTER – Lilla

FOTÓS – Pepe

ZSOLTI (Teri néni fia) – Pézsé

ATTILA – Bordi

KÉT KATONA – Dani és Gábor

Háttérben a keresztre feszített Attila. A Riporter és a Fotós állnak.

FOTÓS: Mi ez a hülyeség?

RIPORTER: Mi?

FOTÓS: Hogy hallgatni?

RIPORTER: Mi van?

FOTÓS: Hát... hogy mondtad...

RIPORTER: Mit mondtam? Nem mondtam semmit.

FOTÓS: Akkor... csak... gondoltam... nem, nem, én... valamit hallottam.

RIPORTER: Mit hallottál?

FOTÓS: Hozzá mentél feleségül?

Csend.

RIPORTER: Nem.

FOTÓS: Nem?

Csend.

RIPORTER: Nem.

TERI NÉNI: Osztán mégis hozzámentem, tudja aranyom... nem vótam olyan válogatós fajta...

RIPORTER: És... onnantól együtt tetszetek élni a Jóska bácsival, ugye? *(a Fotósna, halkan)*
Csinálj közelit is, meg ellenfényből.

TERI NÉNI: Hát úgy vót. Kijevbü gyüttünk át, amikó beütött a ménkü.

RIPORTER: És mikor kezdett gyanús lenni Teri néninek, hogy Jóska bácsi az államhatalomnak dolgozik?

TERI NÉNI: Hát vót az a kisfijú, az az aranyos... hogy is hívták? Várjunk... Az apja az a nagy pájinkás... már hogy pájinkafőzője van nekije, de amúgy nem ivott az, jaj, nem ivott, tán most se iszik, aszongyák, nem iszik az egy kortyot se, a kisfijú az meg hegedüt, jaj, de szépen hegedüt, hát montam is neki, hogy hegedüjjé Attila valami szépet, a Simon Attila, az vót, na abbú kérem valami színész lett később Pesten, de aszongyák, hogy a színpadon is hegedüt, tán még mindig hegedül, mos' láttam a tévébe', a riportba benne vót, de akkó nem hegedüt, mer keresztre akarták benne feszíteni, mert éneket, na, de az az Attila osztán vót egy időszak, amikó még a detonációjába is bekerüt,

RIPORTER: Detoxikálóba.

TERI NÉNI: Úgya! Bekerüt abba, mer valami nagy bánattya vót neki akkór, nem tudni mi vót a', csak megtaláták az Attilát, az árokba, ott feküdt, akkó mán nem vót nála a hegedúje, még jó, hogy nem vót nála a hegedúje, mer biztos ellopták vóna a dekorációjába a hegedüt. Na, a Jóska, az nem szerette a hegedüt, de akkor gyütt ecce csak haza, oszt mongya, hogy nem vót rajta a vörös nyakkendü az Attilán, amikor hegedüt az oskolába, amikó még kisgyerök vót az Attila, oszt mondom neki, hogy haggyad mán azt a nyakkendüt, hadd hegedüjjön az a gyerök, az Attila, hadd hegedüjjön ahogy neki hegedünie köll. *(Fotósna)* Maga ne pislákoljon mán itt azzal a masinériával, lelkem, mer mingyá meggyüszülök. Na, akkó Jóska kihívatta Pestrü azokat a fölügyelőket, osztán kivizsgáták az ügyet, oszt kiderüt ott, hogy az igazgatót le köll cseréni, mer az tán nem vót tejjesen megfelelő a fölügyelőknek, de az is aszonták, hogy a Attila mijatt vót, hogy nem hegedüt nyakkendübe az a gyerök, osztán lehet, hogy később amijatt ivott az Attila, oszt úgy kerüt abba a derogálóba.

Közben két katona a háttérben leszedi Attila holttestét a keresztrol, lefektetik, és rágyújtanak.

RIPORTER: És Jóska bácsi később is hívott Pestről fölügyelőket az iskolába?

TERI NÉNI: Hívott az, hívott! Folyton hitta őket, a fene a rohadás esne bele a belibe, ha éne még!

RIPORTER: Itt a hivatalos jelentések szerint Jóska bácsi a rendszerváltás után visszament Kijevbe.

TERI NÉNI: Vissza hát!

RIPORTER: És találkozott még vele a Teri néni?

TERI NÉNI: Hogy én? Én ugyan nem találkoztam vele, mer akkó úgy fejbekólinyottam vóna, hogy belekódul.

RIPORTER: Teri néni, Jóska bácsi nem halt meg.

TERI NÉNI: Nem?

RIPORTER: Nem.

TERI NÉNI: Hát hun van az a Jóska?

RIPORTER: Kijevből Szicíliaába menekült.

TERI NÉNI: Cicíljába?

RIPORTER: Igen. Tetszik tudni hol van az?

TERI NÉNI: Hát, a pokótú remélem nincs messzébb... *(sírdogálni kezd)* Hát, ha az a Jóska ott él, akkó lassankint haza is gyühetne má'!... Me' nem is látta mán húsz éve a fiját. Engem meg a kérük kerügetnek itt, oszt fölزابálják a Jóska minden vagyonát, oszt aszongyák hogy az kommunista vót, a Jóska, oszt attú nem köll sajnáni, mert a népnymorgatásbú szerezte a pézit, mongyuk az Attilát tölleg csúnyán megnyomorgatta a nyakkendúje mijatt, ammä igaz, de nem vót olyan rossz embör az

a Jóska, mongyuk hívogatta a fölügyelőket, hívogatta az, de ki ne hívogatta vóna, most is hívogatnak ide fölügyelőket, oszt mán a fijamat is nyomorgatja az az apekes, az nagyon egy gonosz embür, hogyishíjják, na... te Zsótika, hogyishíjják azt az apekest?

ZSOLTI: Nem apekes az anyuka, hanem rendőr.

TERI NÉNI: Na az a rendúr, az egy nagy gazembör. Hát vót itt kérem házkutatás, kérem...

ZSOLTI: Anyuka, ezt nem kellene elmondania a hölgyeknek.

TERI NÉNI: Ja, nem, nem, nem mondom e', me Zsótikának itt most komoly ügye van, megvádóták hamisítással'.

ZSOLTI: Nem vádoltak meg hamisítással, anyuka. Ne hallgassanak rá, mindent összekever.

TERI NÉNI: Hát mive vádótak meg? Pedig van a Zsótikának elég baja, me' annak a szomszéd lányának is hijába csapja a szelet, mer annak hun teccik a Zsóti, hun meg nem. Oszt mán eldönthetné, hogy köll-e neki a Zsóti, vagy nem köll neki, mer annak a bátyya, az valami... mi is Zsóti? Ott dógozik anná a gazembörné, Pesten, hogyismongyák micsinyál? Főszopó, az a foglalkozása nekije, főszopó.

RIPORTER: Főszopó?

A két katona kicipeli Attila testét.

TERI NÉNI: Az-az!... hogyishíjjákna...

ZSOLTI: A kis Pigi.

TERI NÉNI: A kis Pigi, az biza, az kérem, na, annak is jó vót a sorsa kérem, mer dógozott az a televíziójába is, mer valami olyan szakmát tanút ki, de vót valami esetje, hogy ott a művész urak között nem egyezett a véleményök valamirú, politikárú, valami ügybe, hogyisvót, hogy ott nem jó nyívánút meg a kis Pigi, osztán még rajta is kapták a művész úrnak a feleségive, amikó valami készüléket vitt vissza neki a kis Pigi, de a művész úr az nem vót otthon, oszt hát a felesége meg nem vót nagyon felötözve, amikor a művész úr betoppant. No, oszt így lett főszopó a kis Pigibü...

RIPORTER: Nem tudják megmondani, hol találjuk ezt a kis Pigit?

FOTÓS: Bocsánat, csinálhatok egy képet a fiával együtt?

TERI NÉNI: Hát csinyájjon, mitbánom én...

ZSOLTI: Én, ha nem haragszik, nem...

TERI NÉNI: Zsóti, az anyádistenit! Üjjé ide, mer bekerüsz az újságba, oszt akkó az jöttesz majd az ügyednek is, meg az Ágotának is impromász majd.

FOTÓS: Jól mondja a néni. Üljön csak oda.

ZSOLTI: Anyuka...

TERI NÉNI (*ráordít*): Leüsz, oszt nem pofázó vissza! Olyan akarsz lenni, mint az apád vót?!

RIPORTER: Teri néni, tudjuk, hogy a férje ügynök volt.

TERI NÉNI: No és? Hát ha ügynök vót, akkó ügynök vót. Sokan vótak ügynökök. Kit érdekel ez már manapság? Na, köszönöm, hogy meglátogattak... Te is Zsóti, gyűhetné gyakrabban... (*körülnéz*) Én nemtom kedveském, minek kellett a síromra az a sok virág. Virág, virág, virág. Mindig csak az a virág. (*lassan mindenki kimegy a színről, csak Teri néni marad benn a székében, háttérben a kereszttel*) Fel akarok ébredni. Fel akarok kelni. Táncolni akarok. Jóska! Hallod, Jóska? Hallod-é hun vagy? Táncolnék na, hát gyere mán. Nem hallod? Mér nem hallod? Vén fasz má ez is. Kejek má föl, mér nem, hát mér nem! Hun a botom, kapaszkodjak gyorsan... Az sincsen séhun. Csak az a kurva sok virág. Enneköm nem köll, hogy ezök itten... Menjé má innen nem hallod? Én nem hittalak! Minek risz itten? Ne rijál, hát ne rijjál, az anyád jóistenit... Jóska, gyere ide Jóska, nem kapok levegőt... Há mér nem kapok én itt levegőt? Há mér nem?...

Vége az első felvonásnak.

MÁSODIK FELVONÁS

ELŐJÁTÉK

SÍRÁSÓ 1 – Dani
SÍRÁSÓ 2 – Gábor
ATTILA – Bordi

Két sírásó és Attila teste.

SÍRÁSÓ 1: Mi?
SÍRÁSÓ 2: Mi van?
SÍRÁSÓ 1: Hát... mondtál valamit...
SÍRÁSÓ 2 : Mit mondtam? Nem mondtam semmit.
SÍRÁSÓ 1: Akkor... csak... gondoltam?
SÍRÁSÓ 2: Csak gondoltad.
SÍRÁSÓ 1: Nem, nem... én... valamit hallottam.
SÍRÁSÓ 2: Mit hallottál?

Csend.

SÍRÁSÓ 1: Semmit.

1. jelenet, a szicíliai bordélyban

CICERO – Leó
TIRO – Bordi
KORINNA – Lilla
SUTTOGÓ szobor

SUTTOGÓ: Tiro! Tiro! Kedves, kicsi Tiro! Ébresztő! Tiro! Keltsd fel Cicerót, veszély fenyeget! Igyekeznetek kell, hogy el ne késsetek. Nem lehet elég korán kelni most, hogy kellően éberek legyetek, hisz már így is túl késő van.

CICERO (*felriad Korinna ölében, magában*): Igen... Igen... Álom volt... De olyan valóságosak voltak. Valóságosabbak, mint mi. Ezek a különös álmok egy lehetséges jövő árnyai a mi sötét hajnalunkban. Tiro, ébredj!

TIRO (*ébredve*): Én meg az öreg Tiróról álmodtam, ki Afrikából érkezett Rómába. Olyan alakban, mely előttem alig ismeretes, és megrezzentem, amint megláttam... „Nem lehet elég korán kelni most, hogy kellően éberek legyetek, hisz már így is túl késő van.”

CICERO: Ezt mondta?

TIRO: Ezt. Aztán hozzátette, hogy veszélyben vagyunk.

CICERO: Veszélyben?

KORINNA (*felébred*): Á már fel is ébredtél, Marcus! Hogy érzed magad a tegnap este után?

CICERO: Hm... nézzük csak... Hispániában Pompeius lázadó sereget vert szét, Lucullus Mirthiades ellen diadalmaskodott Ásiában, a Via Appia mellett keresztre feszítve rohad hatezer rabszolga, mind Spartacus emberei, Crassus vérszomjának köszönhetően, mi pedig itt vagyunk egy szicíliai bordélyban nyomozati anyagokat gyűjtve, néhány lopás és visszaélés kivizsgálására. Hogy érezhetném magam?

KORINNA (*lemondóan*): Előkészítem a reggeli fürdőt és a reggeli italokat, Marcus. (*ki*)

CICERO (*emelt hangon utána szól*): Csak azt akartam érzékeltetni, hogy míg a többiek komoly és nagy dolgokat visznek végbe, addig nekünk annak is kell örülnünk, ha egy ilyen kis provinciái ügy az ölünkbe hullik.

TIRO: A rabszolgákat kihagyhattad volna.

CICERO: Sosem bántam veled rabszolgaként. (*halkan*) Ki ez a nő?

TIRO: Korinna, a bordélyház vezetője. Miből gondolod, hogy Szicília provincia ügye kicsiny?

KORINNA (*visszajön*): Nem voltam mindig az, aki most vagyok. Bár korábban találkozhattunk volna, amikor még... nem itt, nem ebben a bordélyházban. Megvetsz érte? (*ki*)

CICERO: A szicíliaiak nem szólhatnak bele a római választásokba, a rómaiak pedig nem szólnak bele a bordély-ügyeitekbe.

TIRO (*kuncog*): Bordély-ügyek... Örömlányok...

KORINNA (*be*): Mégis elvállaltad ügyünket. Gondolom, jól megfizetnek.

CICERO: Nem igazán, viszont ellenfelem Hortensius lesz.

KORINNA: Kicsoda?

CICERO: Egy másik jelentős római...

TIRO: Merő hiúságból vállalta el az ügyet! Hogy legyőzhesse.

KORINNA: Már kész is a reggeli gyógyfürdő és a gyógyital. (*megcsókolja Cicerót, aki ösztönösen tiltakozik*) Marcus, ejnye, de feledékeny vagy...

CICERO: Én feledékeny?

KORINNA (*elkezdi vetkőztetni Cicerót, közben a fülébe bújja a szavakat*): Könyörögtünk neked, hogy segíts rajtunk, mert rettegsben éltünk az elmúlt három évben a kormányzó alatt.

CICERO (*próbál szabadulni*): S most majd új kormányzót kaptok.

TIRO (*nevetve*): A Metellusokat! A háromfejű kutyát a véres orrú vadkan helyett.

CICERO: Minden szenátort gúnynévvel illet a plebs?

TIRO: Majdnem mindet.

CICERO: Mi az én gúnynevem?

TIRO: Ugyan már! Hagyjuk ezt!

CICERO: Válaszolj, mi az én gúnynevem?

TIRO: Most mért kínozod magadat?

KORINNA (*egyre több ruhadarabot sikerül levennie Ciceróról*): Ne kínozd magad, Marcus. Még ne...

TIRO: Na jó, Cicero, a második legnagyobb szónok.

CICERO: A második!?

TIRO: Így mondják...

CICERO (*Korinnának*): És tudod, miért? Mert Hortensius az első. Be kell bizonyítanom, hogy vagyok olyan nagy szónok, ha nem jobb és nagyobb, mint Hortensius.

KORINNA: Legyél nagyobb, Marcus.

CICERO: Jaj...

Korinna rádől Ciceróra, beesnek a kanapé mögé.

TIRO: Adakozz a szegényeknek és a nép szemében, rögtön jobb leszel. Egyél és etess, igyál és itass sokat, jókat. Közben pedig, ha marad egy kis idő és pénzed, kaszaboltass le légiókkal barbárokat, és meglásd, rögtön nagyobb leszel. Feszíts keresztre néhány rabszolgát, és még rettegni is fognak. Van itt néhány rabszolga, válassz közülük. Vagy tudod mit, kezdheted velem, éppen kéznél is vagyok. Hol az a kereszt? Feszíts keresztre, Cicero, és a történelem jobban fog rád emlékezni, mint csodálatos beszédeid miatt. Hiszen csak ez számít, nem igaz?

CICERO (*félig kimászik a kanapé mögül, próbál menekülni*): Éppen erről van szó. Az nem lehet, hogy a dicsőség Rómában csak aranyban és vérben mérhető. (*végre kiszabadul*) Nem lehet, hogy valaki pusztán azért nyerje el az impériumot, mert patrícius, vagy mert hatalmas vagyona van.

KORINNA (*kibújik a kanapé mögül*): Nem?

TIRO (*odamegy Korinnához, játékosan kioktatja*): Persze, hogy nem lehet! S te a nép gyermeke, a homo novus, majd bebizonyítja, hogy másképpen is lehet dicsőséget elérni?!

KORINNA (*naivan*): Lehet?

CICERO: Így van, lehet. Nem csak vesztegetéssel és mindenkinek tetsző hazudozással. Nem csak populizmussal lehet dicsőséget elérni!

KORINNA: Nem? Tényleg, mi is az a dicsőség? Ne haragudj, itt valahogy mindig elfelejtem.

CICERO: Lassan pirkad. Álmodok gyötörtek a tárgyalásról egész éjjel. Indulnunk kell, Tiro, indulnunk, hogy megtudd, mi is az igaz dicsőség. Az a dicsőség, amit nem vérrel és nem arannyal építenek, hanem csak és kizárólag szavakból. Csak ne érezném ennyire súlyosnak a szemhéjaim...

KORINNA (*odamegy hozzá*): Pihenj inkább, nagy szónok.

CICERO: Szerinted mért utaztuk be a görög szigeteket, miért tanultunk a legnagyobb szónokoktól, miért tanultunk a legjobb filozófiai iskolákban?

KORINNA: Tényleg, miért? Aludj inkább... ne filozofálj annyit....

CICERO: Miért vagytok ennyire fáradt?

KORINNA (*hirtelen kemény hangnembe vált*): Egy hódító háborúkkal terjeszkedő birodalom a te köztársaságod, ami csak terjeszkedik, s önmagát réges-régen túlnötte.

TIRO: Nem tetszik ez nekem.

CICERO (*tántorogva*): Nem birodalom, hanem köztársaság, ami most válságban van, de fejlődhet még minden téren.

KORINNA (*vádlóan*): Ezt a fejlődést látjuk a szenátusban, a provinciákban és az arénákban is, ugye?

CICERO: Emlékeztetni foglak, hogy miért kell a szellem embereinek is néha kezükbe fogniuk a történelem gyepelőit.

KORINNA: E gyepelőket már kezükben tartják katonák és kereskedők, gyilkosok és szajhák. Elég ebből! Igyál!

TIRO: Nem!

Tiro szeretne segíteni Cicerón, akit teljesen sarokba szorított Korinna, de belép egy testőr és tört szegez a nyakának.

CICERO: Róma még köztársaság, és én még a köztársaság választott képviselője vagyok. A tárgyalás... a beszédem... (*elesik, és elterül a földön*)

2. jelenet, ugyanott, kicsivel később

KONKORDIA: A szolgának nem adtál az italból?

KORINNA: Ahogy mondtad, mindent úgy csináltam, de a szolga nem ivott.

CICERO (*ébredve az ájulásból*): Róma küldötte vagyok! Marcus Tullius Cicero.

KONKORDIA: Kicsoda?

CICERO: Én... én a legjobb szónok...

KONKORDIA: Te? Téged itt senki sem ismer. Engem pedig mindenki ismer. Tudod, hogy én ki vagyok?

CICERO: Igen, tudom.

KONKORDIA: Akkor menj vissza Rómába, még ma!

CICERO: Nem tehetem. Ugye nem gondolja, hogy meg tud állítani?

KONKORDIA: Mi ez? „Csak a testemen át”? Mondjuk, szívesen átmennék a testeden...

TIRO: Legyen szíves békén hagyni Róma küldöttét!

KONKORDIA: Miféle küldött? Ez a kamaszkisfiú?

TIRO: Legyen szíves békén hagyni Róma küldöttét!

KONKORDIA: Nagyon rosszul fogtok járni.

A katonák elviszik Cicerót és Tirót.

3. jelenet Verres palotakertjében

LARA: Szeretem, amikor ilyen jó idő van, mint ma.

HERACLEO (*mosolyog*): Jól áll neked a napsütés.

LARA: Neked is, Heracleo. (*szünet*) Menned kellene. Ha apám megtudja...

HERACLEO: El van foglalva a római küldöttel.

LARA: Kivel?

HERACLEO: Rómából jött. Állítólag megvádolják apádat.

LARA: Mivel vádolják meg?

HERACLEO: Nem tudom... hatalommal való visszaélés?

Csend.

LARA: Megfigyelted már, hogy ha szemből süt a Nap, sokkal nagyobb az árnyéked, mint te vagy? Mintha egy nagy fekete óriás követne lépésről lépésre, a földbe meg a házfalakba zárva.

Csend.

LARA: Kérdezhetek valamit?

HERACLEO: Tessék.

LARA: Hány rabszolgát öltetek meg?

HERACLEO: Én nem...

LARA: Hányat?

HERACLEO: Nem akarok erről beszélni...

LARA: Tulajdonképpen miért jöttél?

HERACLEO: Miattad vagyok itt.

LARA: Jössz. Mész... És megint el fogsz menni. Én meg itt maradok egyedül. Mit képzelsz, hogy idejössz, amikor csak akarsz, én meg a nyakadba borulok?

HERACLEO: Minden meg fog változni...

LARA (*kirobbanó hisztériával*): Hány nőt baszol meg a hajóútjaidon? A nagy Heracleo kapitány! Tízet? Százat? Ezret? Rabszolgákat is? És halottakat? Minek jöttél ide, mi? Engem is meg akarsz baszni? (*Hisztérikusan ütni kezdi a férfit, aki elkapja a kezét.*) Eressz el! Engedd el a kezemet, te állat!

Madárjós lép be. Feszült csend.

MADÁRJÓS: Jól érzi magát, kisasszony?

LARA: Persze... minden rendben... csak azt hiszem, egy kicsit megszedültem.

MADÁRJÓS: Ha bármiben a segítségére lehetek...

LARA: Minden rendben, teljesen jól vagyok, csak...

MADÁRJÓS: Hát, ahogy látom, annyira még sincs rendben. Ne hozzak esetleg egy pohár vizet?

HERACLEO: Azt mondta, hogy minden rendben. Nem volt érthető?

MADÁRJÓS: Mi?

HERACLEO: Mi?

MADÁRJÓS: Hogy „hallgatni”?
HERACLEO: Mi van?
MADÁRJÓS: Hát... hogy... ezt mondta...
HERACLEO: Mit mondtam? Nem mondtam semmit.
MADÁRJÓS: Akkor... csak... gondoltam... Nem, nem... én... valamit hallottam.
HERACLEO: Mit hallottál?

Feszülten nézik egymást. A Madárjós elővesz egy levelet.

MADÁRJÓS: A barátaink küldik.

A Madárjós kimegy, Lara átöleli Heracleót.

4. jelenet, Verres palotájában

Verres egy gazdagon megterített asztalnál ül. Cicero a székhöz van kötözve.

VERRES (*evés közben*): Megbotlottál. Én mentettelek meg. A rabszolgád... ő nem lesz ilyen szerencsés... Még egy csipetnyi borsot?
CICERO: Ő hozzám tartozik...
VERRES: Jó, jó... nyugodj meg... Már ez a bor sem olyan, mint régen. Pompei fekete gyöngye, azt mondják. Mondd, miért nem eszel egy falatot velem? Miért nem iszol? (*Konkordia, Lara és Korinna lépnek be*) Ismered a feleségemet? És a lányomat? A csodálatos és gyönyörűséges Larát?
LARA: Atyám...
VERRES: Konkordia, szóljatok, hogy ne kínozzák tovább azt a szerencsétlent, és hozz valamit szegénynek a fejére...
KONKORDIA: Korinna!
KORINNA: Igenis, úrnóm.
KONKORDIA: Küldess hírnököt.
VERRES: Jupiterre, mossátok már fel ezt az embert... rondább, mint ez a vadkacsával töltött delfin, amit elém raktatok. Az embernek egészen elmegy az étvágya... tényleg nem kérsz egy falatot?
CICERO: Tudod, hogy miért vagyok itt?
VERRES: Bizonyos Heracleóról kérdezősködtetek egész éjjel a kupiban, ha nem tévedek.
LARA: Heracleóról?
CICERO: Tehát tudod.
VERRES: Csodálatosak a módszereid, Cicero. Nem véletlenül neveznek az első legnagyobb szónoknak.
CICERO: Neked is csodálatos az étvágyad, Verres. Nem véletlenül neveznek, annak, amit úton-útfélen rólad hallani lehet közemberek között.
VERRES: Mit lehet rólam hallani? Esetleg egy kis párolt fülemülét?
CICERO: Ugyan, Verres, hát járok én közemberek között?
VERRES: Reméltem, hogy hasonlóan kifinomult embert küldenek, mint a második legnagyobb rétor.
CICERO: Úgy érted, az első.
VERRES: Úgy értem, Hortensius.
CICERO: Én is úgy értem.
VERRES: Mondd csak, valóban úgy hívod a népet, amikor fellépsz a hordóra, hogy „populus”?
CICERO: Szabad polgárokhoz szólnak szavaim.
VERRES: ...persze. És amikor lelépsz a hordóról, tényleg úgy nevezed őket, hogy „plebsz”? Hát ez

nagyszerű!!! Hallod, Larácska.... Hallod, Korinna: plebsz! Konkordia, hallod: plebsz! Kedvem lenne kiállni a palotám lépcsőjére egy saturnalia alkalmával, és az ünnepi beszédem, csak ebből állna: Plebsz! Plebsz! Plebsz!!! Vajon meddig bírnák? Populus, mi? Kérsz egy kis... mi is ez, Korinna?

KORINNA: Vér és hús.

VERRES: Micsoda? Szentelenkedsz? Hát elfelejtetted, hogy honnan jöttél és mit köszönhetsz nekem, költőnő?

KORINNA: Soha.

VERRES: Ne már... tönkre teszi a vacsorámat. Mosasd föl, könyörgöm, folyton elájul... még a végén itt döglik meg. Öljétek meg a bányában, vagy máshol, de ne itt... Na, vigyétek ki innen, tűnés.

Kiviszik az ájult Cicerót székestől.

5. jelenet, ugyanott

Konkordia és Verres kettesben maradnak.

KONKORDIA: Gyere... te barom. De basszál meg rendesen, ne úgy, mint a múltkor, te... te impotens köcsög. (próbálkoznak)

VERRES: Öhhh... öhhh...

KONKORDIA: Most mi van?!

VERRES: Nem áll föl...

KONKORDIA: Már megint...

VERRES: Picsába.

KONKORDIA: Majd szólj, ha felállt. (ki)

Verres dühében felborítja az asztalt. Megjelenik a Suttogó.

VERRES: Már megint?

SUTTOGÓ: Igen.

VERRES: Akkor adj tanácsot. Hogyan tudom felállítani?

SUTTOGÓ: Egy népi bölcsesség jó lesz?

VERRES: Népi? Jó.

SUTTOGÓ: Aki viszkető seggel fekszik le, bűdös ujjal ébred.

VERRES: Takarodj innen! Nyomorult! Még hogy viszket! Bár viszketne...

SUTTOGÓ: Hívd a jószokat.

VERRES: A jószok! Jószok, ide!

BÉLJÓS (*lihegve jön*): Az emberek feje felett való kormányzás – ahogy azt az előző kabinetek tették az elmúlt négy, nyolc, száz évben – kudarcokhoz vezet.

MADÁRJÓS (*lihegve jön*): Fújjátok meg a kürtöket, és nyergeljétek, mert holnap reggel indulunk!

VERRES: Még! Még!

BÉLJÓS: Elkürtük. Nem kicsit, nagyon. Nyilvánvalóan végighazudtuk az utolsó másfél-két évet...

VERRES: MÉG!!!

MADÁRJÓS: Egy nagy felívelő korszak küszöbén állunk! Lári-fári.

VERRES: Ne ezt, a másikat.

BÉLJÓS: Az elmúlt négy évben legyőztük a szolgamentalitást. Újra van önbecsülésünk, önbizalmunk...

VERRES: JÓÓÓÓÓ!!! De jó!

MADÁRJÓS: Szívesen átmennék a feleséged testén.
BÉLJÓS: Én is szívesen átmennék a feleséged testén!
VERRES: Mi?
MADÁRJÓS: Átmennék a feleséged testén szőröstül-bőröstül.
BÉLJÓS: Átmennék a feleséged testén kívülről-belülről!
VERRES: Elég! Elég!
JÓSOK együtt: Szívesen átmennék a feleséged testén jobbról is, balról is!
VERRES: Ebből elég! Ezt nem élvezem. Kontár munka! Még hogy jók! Azt szeretném, hogy úgy álljon, mint egy kurva szobor! Mint egy történelmi szobor! Ahogy Szapphó szobra állt a téren évszázadokig. Mit néztek, hülye jók! Mit nem lehet ezen érteni? Mint egy szobor, egy emlékmű. Erről beszélek már mióta, nem? A szobrokban van monumentalitás. Nem úgy, mint bennetek. A szobrokban, azokhoz vagyok én felnőve, nem hozzátok, hereszomorítók.
SUTTOGÓ: Az egész városban azt suttoják...
VERRES: Ne suttoj! Itt csak én suttozhatok!
SUTTOGÓ: Elterjedt a pletyka...
VERRES: Kitépem a nyelvüket.
SUTTOGÓ: A kocsmákban is mindenki rólad suttoz...
VERRES: Gyűlölöm az embereket! Hozzátok vissza azt a rómaid! Hozzátok vissza!

6. jelenet, ugyanott

Visszajönnek Korinnával és Konkordiával együtt.

VERRES: Ébreszd fel!
KORINNA: Ébredj! Ébredj!
CICERO: A bordélyházban lennék még mindig?
VERRES: Ez jó... hallod édesem, a bordélyházban...
KONKORDIA: Még mindig nincs magánál...
VERRES: Az én palotámban vagy!
CICERO: A te palotádban?
VERRES: Caius Cornelius Verres palotájában vagy Marcus Tullius Cicero.
CICERO: Palotában... esküszöm, másnak tűnt... Köszönöm, kedves...
KORINNA: Korinna. Mindig elfelejtet, kikkel töltöd az éjszakát?
CICERO: Milyen szép vagy...
KONKORDIA: Korinna görög, régebben verseket írt, de Verres leszoktatta erről az utálatos passzióról. Talán ezért tetszik neked annyira, és ezért voltál annyira bőbeszédű vele az éjjel. Tudjuk, hogy Heracleót keresed.
CICERO: Akkor mindent tudtok.
VERRES: Miért küldtek ide?
CICERO: Amiről nem lehet beszélni, arról hallgatni kell.
VERRES: Mennyit kérsz? Úgy értem, ebből az ízletes füstölt elefántormányból...
CICERO: Tirót akarom látni! Most!
KORINNA: A bányába vitték.
KONKORDIA: Hallgass!
KORINNA: Igenis, úrnóm...
VERRES: Csináljatok már vele valamit, hogy tényleg magához térjen! Ilyennel akarnak engem legyőzni? Valóban elbukott ez a köztársaság.
KONKORDIA: Most mit csodálkozol? Előbb megmérgezed, aztán megverted, aztán idehozatod. Miért nem végeztetsz ki egyből mindenkit?

VERRES: Nem rossz ötlet, nem rossz. De ez más...

KORINNA: Térj magadhoz!

CICERO (*magához tér*): Verres, én Róma megbízottja vagyok. Felhatalmazásom van a szenátustól. Hogy pontosan milyen tárgyú és miért, az egyedül rám tartozik. Ne próbálj eltéríteni a nyomozástól, végképp ne próbálj akadályozni benne.

VERRES: Na végre!! Én akadályozni? Nyomozásban? Téged? Bárkit? Dehogy... hát nyomozgassál csak... főleg, ha a szenátus küldött... nyomozgass... Szóval, mennyit kérsz... úgy értem ebből a finom... mi is ez?

KONKORDIA: Macskanyelv.

CICERO: Tessék?

KONKORDIA: Ne így, ez tényleg római...

KORINNA: Római, görög lélekkel.

CICERO: Tirót szeretném visszakapni.

VERRES: Legyen. Igen olcsó vagy római... ehetnél és ihatnál velem, velem – ezt hangsúlyozom. Jó, jól mondom Konkordia?

KONKORDIA: Jól mondd.

VERRES: Látod, rétor bárki lehet. Meg aztán adhatnék annyi sestertiust, hogy annyi fiúkát vehess rajta, amennyit csak akarsz, nos, római...

KONKORDIA: Görög lélekkel... érted?

VERRES: Á... értem. Jól van, visszaadjuk a kis barátodat. Korinna... Oldozzátok el. Lábra tudsz állni? Na, azért... Vezesd ki a palotából, vidd az ólombányába, és adjátok neki vissza a fiúját. Na, tünés!

Cicero és Korinna el. Verres és Konkordia marad. Csönd, néznek egymásra.

VERRES: Mi?

KONKORDIA: Mi?

Konkordia előhúzza egy kést a ruhájából, és nevetni kezd. Verres is vele nevet. Fokozatosan rémületes sikolyokba váltanak át, miközben elsötétedik a tér.

7. jelenet, Verres szoborlabirintusában

KORINNA: Erre, a szobortermen át. Marcus... Vigyázz, Verres palotája labirintus. Erre! Hol vagy? Hová tűntél Marcus?

SUTTOGÓ: Eltévedt lélek...

KORINNA: Verres embere vagy?

SUTTOGÓ: Csókolj meg!

KORINNA: Heracleo?

SOTTOGÓ: Igen, én vagyok...

KORINNA: Heracleo... hol vagy?

SUTTOGÓ: Itt vagyok.

8. jelenet, a labirintus másik részén

Lara érkezik.

LARA: Heracleo!

HERACLEO (*feltűnik*): Légy üdvözölve, holt anyagba lehelt csoda!

LARA: Nem látlak.
HERACLEO: Törd le szemhéjadról a márványt.
LARA: Minden szó kő nehéz.
HERACLEO: Köpd ki szádból a nyelvedre rakódott kőport.
LARA: Minden mozdulat súlyos.
HERACLEO: Roppantsd meg a merev időt.
LARA: Súlyos az emlékezet.
HERACLEO: Ismerd meg önmagad!
LARA: Lenne önmagam?
HERACLEO: Hiszen kérdezed.
LARA: Lara vagyok.
HERACLEO: Biztos ez?
LARA: Álmodom?
HERACLEO: Halott vagy.
LARA: Ne!
HERACLEO: Már több évszázada.
LARA: Anyám? Apám?
HERACLEO: Nincsenek többé.
LARA: És te?
HERACLEO: Én se.
LARA: Az élet álom?
HERACLEO: Az álom élet. Így múlik el az emberélet. Ne is törődj vele! Mindennap nagyon sokakkal és nagyon sokszor megesik. Ne aggódj, néha születnek is, és akkor még annyira szeretetre méltók. Nem lehet tudni, hogy az a csöpp drága, költő lesz vagy kalózkapitány, halász vagy adószedő, rabszolga vagy gyilkos diktátor. Mégis mindet ugyanúgy szeretjük. Aztán jó a gyerekkor, s a lassú ébredés, és a lelkek természetes hajlama ütközik a sors kegyetlenségeivel. Mi az erősebb az emberben? Lelke vagy sorsa? Majd mind elbukik úgylis. Ifjan vagy öregem, mindegy.
LARA: Kik ezek?
HERACLEO: Cicero és Korinna. A vizionárius rétor és a korrupt poéta. Itt a nagy lehetőség, hogy kilépj az állandóság gyötrelméből. Szívd ki az élők lelkét testükből! Győzd meg őket, hogy lelküket beléd fűjják, s ember lehetsz.
LARA: Miért vennéd el mások lelkét?
HERACLEO: Csak az számít, hogy kivé lehetek. Látni akarok és érezni, gyönyörködni és gyönyörben úszni. Sikolyok visszás moráját hallani, két kezemmel megfojtani elevenen valakit, és lelkét magamba szívni.
LARA: Te nem Heracleo vagy....

Heracleo mögül kilép a Suttogó szobra. Mint bábót mozgatja Heracleot.

SUTTOGÓ: Csak az számít, hogy mivé lehetek. Merevségből mozdulattá lehetek. Műkincsből valódi kincs! A rád hulló csodából éppen csak egy sugár érintett meg, és nézd: ajkamról nekem is lepattant a márvány, hogy szavaimmal téged tagadjalak meg.

9. jelenet, a labirintus más részén

Konkordia a földön fekvő Cicero fölött áll, kezében a kés.

KONKORDIA: Jós vagy, Cicero? Látnok?
CICERO: Beteg vagyok. Képzeteim és ábrándjaim betege.
KONKORDIA: Betegséged adottság.

CICERO: Betegségem átok. Vajon a jövőt látom, vagy azt, ami a jövő lehet? És miféle jövő az ilyen? Ha egy Verrest itt le is leplezek, tízezer jöhet ott a helyébe.

KONKORDIA (*ráül Ciceróra*): Számomra jövő a jelen.

CICERO: Te is attól szenvedsz, amitől én?

KONKORDIA (*miközben elkezd megerőszkolni Cicerót*): Nem tudod, Cicero, hogy mi az igazi szenvedés.

CICERO: Te talán tudod?

KONKORDIA (*felemeli a kést*): Tudom mi az, amikor végképp belemerevedsz egyetlen szerepbe, s kilépni belőle képtelen vagy. Úgy maradsz, s az idő eltelik, anélkül, hogy változhatnál. A változásra való lehetőség a szabadság üdvössége.

CICERO: Kosztüm a név, mit ránk aggattak és minden szerep csupán név. Áldott a halál, mely nem más, mint egy fenséges ruhatár, ahová beakasztjuk neveink és szerepeink. Áldott, amely megszabadít a sok ránk rakódott feleslegről! Áldott, amely megszabadít a nyomasztó jövőképzetektől.

KONKORDIA: Halálra vágysz, mikor még nem is éltél?

CICERO: Élet? Mi az élet? Lehetőség. Fénnyel teli ritka lét, amelyben megcsillan a változtatás lehetősége. Van kiút a labirintusból. Ébredj! Van jövő, amiért érdemes küzdened. Ébredj!

Konkordia elélvez, és közben szíven szúrja magát.

Sötét.

HARMADIK FELVONÁS

1. jelenet, szenátus Rómában

MADÁRJÓS: Salve, polgárok!

BÉLJÓS: Szia! Szevasz! Helló!

MADÁRJÓS: Appoló és Dionüszosz óvja és áldja a ma esténket!

BÉLJÓS: De rég láttalak! De jó, hogy eljöttél!

MADÁRJÓS: Jupiter óvja ezt a csodálatos szenátusi épületet!

BÉLJÓS: Belépő volt? Igen? Nem baj. Mi is pénzből élünk. És neked szakmai jegy? Igen? Nagyszerű, majd ne feledkezz meg rólunk a kuratóriumban! Köszike. Sikerült bejőnnöd ingyen? A darab után a ruhatárban megbeszéljük...

MADÁRJÓS: Üdv néktek e dicső város nagyszerű polgárainak!

BÉLJÓS: Mindenki bejutott... persze mindig van valaki, aki csak később ér ide, pedig szándékosan később kezdjük pár perccel...

MADÁRJÓS: Legyetek áldottak és legyen áldott ez az este!

BÉLJÓS: Hogy a... nem lehet pontosan ideérni?

MADÁRJÓS: Polgárok a per végre elkezdődik!!! Éljen a köztársaság! Éljenek a bírák! Éljen a polgárság! Éljen Pompeius! Éljen Lucullus! Éljen Crassus! Éljen a köztársaság megmentő atyja, Cicero!

BÉLJÓS: Hagyd már abba!

MADÁRJÓS: Tessék?

BÉLJÓS: Hát ezt a... (*eljátssza szavak nélkül a másikat*) ...na, végre mindenki itt van talán... akkor tényleg kezdhethetjük? Kezdhethetjük?

MADÁRJÓS: De hát én csak végzem a munkám.

BÉLJÓS: Milyen munkád?

MADÁRJÓS: Felszopok.

BÉLJÓS: Mit csinálsz?

MADÁRJÓS: Felszopom a közönséget, hogy hamisítatlan római hangulatba kerüljenek. Ugye? Felszopódtatok, nem?

BÉLJÓS: Ezt nevezed te felszopásnak?

MADÁRJÓS: Igen, miért? Nem hallottad? Használtam néhány latin szót, megidéztem a római isteneket, úgy szólítottam meg őket, mintha polgárok lennének, nem rabszolgák...

BÉLJÓS: Ezt nevezed te felszopásnak? Halljátok, ezt nevezi ő felszopásnak!!!

MADÁRJÓS: Igen, polgárok, bírák és tisztelt szenátus, ezt nevezem én felszopásnak!

BÉLJÓS: Ezt nevezed te... Figyelj! Figyeljétek, tudjátok ti egyáltalán, hogy miért is vagytok itt?

Tudjátok ti, mit jelent polgárnak lenni? Mi a különbség egy polgár és egy rabszolga között?

Tudjátok ti, mi az a színház, mi a törvényhozás, mi a bíróság, mi az ólombánya, mi az iskola és mi a keresztre feszítés között a valódi különbség? Tudjátok, hogy kik döntenek nap mint nap a ti életetekről? Meg a tiédről! És a tiédről! Meg a családtagjaitok és a gyerekeitek életéről? Tudjátok,

hogyan milyen tanárok döntenek a gyerekeitek életéről? Tudjátok, hogy milyen életet élnek a gyerekeitek? Tudjátok-e azt, hogy ti milyen életet életek, és ti kik vagytok? Szentek vagytok vagy

álszentek? Emberek vagy állatok?

MADÁRJÓS: Hagyjad már őket... Jelentkezzen az, aki közületek igazi hipokrita!!!! Na, most!

BÉLJÓS: Gyerünk!!!!

MADÁRJÓS: Senki nincs közületek, aki egy kicsit is visszaélne a hatalmával?

BÉLJÓS: Senki, aki egy ici-picit lopdosgatott volna?

MADÁRJÓS: És aki közben azt állítja, hogy ő az államrend, a hit és az erkölcs védelmezője!

BÉLJÓS: Vagy, hogy mindent jobban tud mindenki másnál...

MADÁRJÓS: És hogy igazából ártatlan... és jó... csak hát kénytelen volt...

2. jelenet, ugyanott

Verres érkezik nagy hévvel.

VERRES: Erre? Ez az a terem? Caius Cornelius Verres vagyok! Szicília Róma által megbízott volt kormányzója! Bírák, mint látjátok megjelentem előttetek, mint vádlott. Védelmemet – Marcus Tullius Cicero vádbeszéde után – Quintus Hortensius Hortalus fogja ellátni. Előre mondom: én ártatlan vagyok.

CICERO: Államkincstár megrablója, Asia és Pamphylia kínzója, a városi jogszolgáltatás kalóza és Szicília romlást hozó dögvésze, ülj vissza a helyedre, mert védelmedre itt nem lesz sem szükség, sem idő, miután vádbeszédemet elmondom.

VERRES: Cicero!

CICERO: Magad fogod önként elhagyni Rómát, mire mondandóm végére érek!

VERRES: Cicero!

CICERO: Bírák, gyökeret vert ugyanis az államra nézve kártékony és rátok nézve különösen veszélyes vélemény, amely nemcsak a római nép, hanem a külhoni nemzetek körében is közszájon forog: e törvényszékek, amilyen állapotok most uralkodnak, egyetlen gazdag embert, hatalmas urat sem ítélnék el, még akkor sem, ha bűnös. Bírák, lépjétek be velem elmepalotámba, melyben a bizonyítékokat őrzöm, s melyek lelepleznek egyszer és mindenkorra téged, Verres!

Heracleo lép be Larával az oldalán. Kedélyesen integetnek Verresnek. Cicero zavarba jön, de kivágja magát.

CICERO: Bírák, kezdjük inkább ott, ahol ti magatok is kezdenétek. Ami engem illet, bírák, el kell ismernem, hogy Caius Cornelius Verres szárazon és vízen számos csapdát állított nekem, amelyeket részint elővigyázatosságomnak hála tudtam kikerülni, részint barátaim igyekezetének és

segítőkétségének köszönhetően tudtam hatástalanítani, ám sohasem éreztem, hogy oly hatalmas veszély fenyegetne, és sohasem féltem annyira, mint most e per során. S nem annyira a vádbeszédemmel szembeni várakozás és az összegyűlt hatalmas tömeg – noha mindez igencsak felzaklat – aggaszt, hanem Verres alávaló ármánykodása, melyet már innen is látok, hogy miképpen próbálja megvesztegetni azt, akit csak tud. Aki vértől szennyes aranyat szór közetek, nem más, mint Verres, ő az, aki így beszél...

VERRES: Csak azoknak van félni valójuk, akik annyit raboltak, ami a maguk számára elég lehet! Semmi sem oly szent, hogy pénzzel ne lehetne meggyalázni, és semmi sincs úgy megerősítve, hogy pénzzel be ne lehetne venni.

CICERO: Ha tetteiben oly titokzatos volna, mint amilyen vakmerő vállalkozásaiban, akkor talán valamely ponton át tudott volna verni. Azonban igen szerencsés egybeesés, hogy hihetetlen vakmerőségéhez egyedülálló butaság társul.

VERRES: Micsoda?

CICERO: Szándékait és törekvéseit, íme, mindenki számára világossá tette, abban reménykedik, hogy a bíróságot meg tudja vesztegetni. Mint ahogy abban reménykedett, hogy engem is meg tud vesztegetni, amikor Szicíliában jártam, hogy az ügy minden részletét kinyomozhassam, bizonyítékokat és tanúkat gyűjtsek, s ezeket elétek tárjam, ó, bírák! Olyan világban akartok élni, ahol pénzzel mindent meg lehet venni, vagy olyanban, ahol érzitek, hogy valóban éltek? Olyanban, ahol polgár és polgár egyenlő bánásmódban részesül, és a jog nem félelmetes szövevény, hanem védő pajzs az igazak felett és lesújtó kard a bűnösöknek?

Belép Korinna, Konkordia ruháját viseli.

CICERO: Bírák...

Cicero szava elakad. Kínos csend.

VERRES: Hogy képzelik ezek a római szenátorok, hogy legyőzhetnek engem egy álmokóros zugüggyvéddel?

CICERO: A fejem...

VERRES: Na végre... Isten hozott a valóságban, Marcus Tullius Cicero.

CICERO: Bírák, ez az a pont, amikor Verres rablásainak oly magas szintjére ért, melyben többé és rosszabbá lett, mint bármelyik korrump alak Rómában.

KORINNA (*Larának*): Csak nem rám gondol?

CICERO: Várj egy kicsit... ugye, Verres, a főtérről elvitt Szapphónál még alaposabb mentséged is van, majd nem olyannyira alapos, hogy azt neked már-már el kéne néznünk, és meg kellene bocsátanunk. Miért is legyen egy népé, egy városé, Silanus csodálatos szobra, ha lehet az egyetlen emberé is, Verresé? Ha mi egyszerű polgárok ilyen kincseket szeretnénk látni szoborcsarnokba, templomokba kéne látogatnunk, hiszen nem vagyunk oly gazdagok, mint te, Verres, akinek mindez otthonában van. Otthonában, hol az összelopott szobrok és festmények, hintók és paripák arannyal leöntött oszlopcsarnokban őriztetnek. Aranyból van még talán a latrina is ott, abban a reményben, hogy kevésbé lesz az aranyba foglalt szenny bűdös. De Verres, szagodat Rómáig hordta a szél!

Verres palotájáról beszélek bírák, melynek aranyát a szicíliai nép véres izzadtságából és római polgárok életének munkájából lopta össze Verres. Adószedés? Adószedés, ezt mondja majd a védelem, már hallom előre, de vajon adószedés-e az adón túli adók behajtása, a műkincsek elrablása, templomok kifosztása? Verres háza és nyaralói telis-teli vannak a templomok és városok műkincseivel. Még e napszámos igyekezetét és kedvteléseit is eltűritek, bírák?

KORINNA: (*súgva Larának*) Fogadjunk, hogy a verssel fog jönni!

CICERO: S hogy az elrabolt Szapphó-szobor elvesztését Syracusaiban milyen fájdalommal viselték, alig lehet elmondani! Ugyanis, amilyen remekmű volt, éppen olyan gyönyörű görög

epigramma volt rávésve talapzatára, amit ez a művelt és görögöket majmoló ember, aki ezeket a dolgokat oly kifinomultan ítélte meg, ha értette volna legalább egy kissé, akkor ezt is bizonyára ellopta volna, de szerencsénkre, egyetlen szót sem tud görögül, így a város főterén megtaláltuk a csonkot, melyen ott a vers, s felőle hiányzik Szapphó. Valld be, Verres, ha értetted volna a verset, ami a szobor alatt volt, ha rájöttél volna mekkora érték egyetlen vers is, mekkora bizonyosság a zsarnoksággal szemben, akkor elloptad volna azt is! Elloptad volna a költészetet is! De mivel mohóságodnál, már csak ostobaságod nagyobb, ezért ott hagytad nekünk a verset, mely a szobor nélkül lángoló betűkkel hirdeti, hogy megloptad magukat a múzsákat is.

MADÁRJÓS: Mi?

BÉLJÓS: Mi?

MADÁRJÓS: Hallottad?

BÉLJÓS: Mi van?

MADÁRJÓS: Hát... hogy... azt mondta...

BÉLJÓS: Mit mondott? Nem mondott semmit.

MADÁRJÓS: Akkor... csak... gondoltam... Nem, nem... én... valamit hallottam.

BÉLJÓS: Mit hallottál?

MADÁRJÓS: Semmit.

CICERO: Az Aranykorban, talán ennyi elég is lenne, de mi, bírák, mi a Vaskorban élünk. Ma már senki sem hisz abban, hogy a törvény ismer szigort és lelkiismeretet, sőt, kétségbe vonják a törvényt magát. Ezért vet meg minket a nép, hiszen éppen mi válasszuk ki magunk közül és helyezzük az élre saját Verreseinket. Akik aztán saját vérünkkel fizetnek le minket, hogy ne ítéljük el őket, sőt tartjuk őket a hatalomban, ameddig csak lehet. Hát, ez lenne a jogrend, ez lenne az a híres köztársaság, bírák? Azért kergettük el a királyokat, hogy császár jöhessen helyettük? Lehet, hogy van köztetek olyan, akiben él még valami a régi köztársaságból és kimondaná az igazat, de bírák, amit eddig hallottatok csak a kezdet volt, éppen csak beléptünk e szörnyű és messzire ható ügy előcsarnokába. Legyetek türelmesek, legyetek figyelmesek, és lássátok meg, hogy a ti nevetekben mit követett el a véres orrú vadkan, mert Szapphó szobrának elrablása, melyre a bizonyítékot éppen imént mutattam fel, csak a kezdet volt. Csak a kezdet!

VERRES (*szinte élvezettel*): Folytasd Cicero, csak folytasd.

CICERO: Az első tárgyalás vádja a következő. Állítom, hogy Verres egyrészt számos önkényes és számos kegyetlen dolgot követett el római polgárok és szövetségeseik sérelmére, valamint számos gyalázatos tettet az istenek és az emberek ellen, másrészt állítom, hogy mindezen felül negyvenmillió sestertiust rabolt el törvénytelenül Szicíliából. Ezt tanúk, magánfeljegyzések és közokiratok segítségével oly világosan bizonyíthatom, hogy meg kell állapítanotok: ha beszédemhez tetszés szerinti idő és tárgyalási nap állt volna rendelkezésemre, akkor sem lett volna szükség hosszú beszédre.

HERACLEO (*odalép Verreshez, sűg neki*)

CICERO: Beféjeztem beszédemet.

VERRES (*mosolyogva*): A védelem nem kíván szólni.

Nevetni kezd. Fokozatosan extatikussá és hisztérikussá változik, miközben elsötétedik a szín.

3. jelenet, korábban Szicíliában, az ólombányák mellett

Tiro a kereszten. Cicero előtte áll.

CICERO: Tiro.

TIRO: Gazdám.

CICERO: Ki tette ezt veled?

TIRO: Bizonyítékaink vannak a lopásokra, a kínzásokra, a kivégzésekre. Feltérképeztük a várost, a palotát és az ólombányát is. A nyomozásnak vége! Vissza kell menned Rómába.

CICERO: Nem...

TIRO: Menj.

Cicero elindul, de visszafordul.

CICERO: Mit álmодtál?

TIRO: Miről beszélsz?

CICERO: A bordélyban, nagyapádról...

TIRO: Nagyapám jelent meg nekem, az öreg Tiro, ki Afrikából érkezett Rómába. Olyan alakban, mely előttem alig ismeretes, és megrezzentem, amint megláttam. Azt mondta: „Figyelj, és oszlasd el félelmeidet, ifjabb Tiro, és amit mondok, vésd jól az emlékezetedbe.” – Pszt! Kérlek, ne riasszatok fel álmomból, ne zavarjátok meg látomásaimat, halljátok a többit is. „Tudd meg – folytatta –, ifjabb Tiro, hogy mindazok számára, akik megmentettek és megsegítettek bárkit, akik áldozatokat hoztak világuk jobbulására, szépülésére, előbbre jutására, külön hely van kijelölve az égben, ahol boldogan élvezhetik az örökkévalóságot. Mert a legfőbb istennek, aki a világmindenséget kormányozza, semmi sem kedvesebb a földi dolgok közül, mint az embereknek a jogrenden alapuló társulásai és egyesülései, amelyeket hazának neveznek. Az életükben igaz emberek az égből szálltak alá, s oda térnek vissza.” – Ekkor, noha meg voltam rendülve, nem annyira a halálfélelemtől, mint attól, hogy hamarosan nekem magamnak is bizonyítanom kell igaz ember vagyok-e, mégis megkérdeztem: él-e ő, és él-e anyám, testvéreim közül, kik elmentek, meg a többiek, akikről azt hisszük, hogy halottak. „Csak ők élnek igazán – szolt –, akik miként az ólombányából, megszabadultak testük béklyóitól; amit pedig ti magatok életnek mondotok, az a halál. Nem látod, anyádat, aki közelít hozzád?”

Ahogy megpillantottam, megindult könnyeim zápora, ő azonban megölelt engem, és csókjaival fojtotta el könnyeimet. Mihelyt sírásomat leküzdve, meg tudtam szólalni, így beszéltem: „Kérdelek tőled, szentséges, jó anyám, miért késlekedem a földön, ha a ti életetek az igazi, ahogy atyámtól is hallom? Miért nem siethetek oda, hozzátok?”

„Nem úgy van – felelte – nem nyílik meg az idevezető út számodra, hacsak az isten, akinek a temploma mindaz, amit itt látsz, meg nem szabadít tested rabságától. Az emberek azzal a szent rendeltetéssel születtek, hogy oltalmazzák azt a gömbölyű égitestet, amelyet ennek az égi térnek a közepén látsz, és amelyet földnek neveznek. Az emberek lelke azokból az örök tüzekből származik, amelyeket csillagoknak és üstökösöknek mondotok, s amelyek gömbölyűek és kerekék, és isteni értelemről hajtva írják csodálatos gyorsasággal köreiket és pályáikat. Ezért, kicsi Tiróm, neked és a többi istenfélő embernek meg kell őriznetek lelketeket a test börtönében. Nem szabad eltávozni a földi életből, annak az akarata ellenére, akitől lelketeket nyertétek, nehogy úgy tűnjék: az istentől kijelölt emberi kötelesség előtt menekültetek el.”

Mélyen megráztak szavai, de egyben reménnyel és az ebből a világból olyannyira hiányzó áhítattal töltöttek el. Különösen, amikor így folytatta: „Ámde, Tiro, atyádhoz és hozzám hasonlóan, aki szültelek téged, s azokhoz az őseinkhez hasonlóan, kik az emberiség első örök lelkeit hívták a

romló állati testbe, Afrika mélyén a messzi múltban, ápold te is az igazságot és a tudást. Bármennyire is tartozol nekünk és őseink-őseinek ezzel, mégis ahol most élsz, akikkel most élsz, ez velük szemben a legnagyobb kötelességed. A tudásnak és az igazságnak szentelt élet vezet egyedül az égbe, azok gyülekezetébe, akik már befejezték földi létüket, és testüktől megszabadulva élnek. E csillagokkal kirakott világ, abban különbözik a Földtől, kicsi Tiro, hogy mindenki mindenkinek a barátja, mert a barátság az az érzés, és az a társulási forma, mely leginkább a halhatatlan lelkek sajátja. S ezek a barátok, mint szőlőszemek lógnak fürtökben együtt. Ezért a tudás által megszerzett igazsággal élj úgy, hogy barátaid keresd a létben, kikkel közös hazátok független várostól, limestől, provinciáktól, falaktól és kerítésektől. Hazátok az egymás iránt érzett barátságban van.” – és beszélt még az égi formákról, a látható világ keletkezéséről és pusztulásáról, az időről és térről, de már így sokat mondtam. Igaz... már így is eleget. Felébredsz... most felébredsz... és tudom, hogy itt leszel, most és te leszel önmagad.

Vége.